



Mít, či nemít?

V dnešním světě jsme si už zvykli na to, že se někdo nebo něco neustále uchází o naši přízeň. Usměvaví politici, kteří poutivě plní přání svých vizážistů a mediálních poradců, shlíží z billboardů a slibují nám hory doly. Že jsou jejich sliby nesplnitelné? Nebuďte kverulanti! Reklamy zahlcují média i naše poštovní schránky vyhlídkami na pohodlnější bezstarostný život. Marketingové firmy se točí na plné obrátky, obchodní domy zvyšují nabídky. Člověk tak nabývá dojmu, že štěstí získá tím, že bude něco mít, něco si výhodně koupí nebo něco dostane.

My ale ve skutečnosti potřebujeme mnohem méně, než jsme si ochotni přiznat! Každá autentická spiritualita člověka přivádí k poznání, že naplnění života nespočívá v tom, že člověk něco získá. Je založena spíše na tom, že si uvědomí, kolik toho nepotřebuje. Štěstí dosáhne jen ten, kdo se stará o štěstí druhého, prohlásila prý kdysi Matka Tereza. Jen ten, kdo se pro druhého vzdá vidiny vlastního uspokojení, najde, co hledá. Kdo přestane usilovat o to, aby se zmocnil štěstí, toho si nakonec najde ono samo, aby se ho zmocnilo.

Svědci krásy

Učedníci na dar Proměnění reaguji snahou zadržet krásu, kterou zakusili: „Mistře, je krásné, že jsme zde; udělejme tři stany, jeden tobě, jeden Mojžíšovi a jeden Eliášovi“ (Lk 9,33). Krása ale není vlastnictví, je to dar a jako taková je dána, ale není možné ji zadržet.

Krása přichází k apoštolům skloněným v adoraci a ochromeným velkou bázní před Bohem. Dotýká se jich a říká: „Vstaňte a nebojte se“ (Mt 17,7). Jsou pozváni k tomu, aby pokračovali v cestě beze strachu a sestoupili z hory vstříc běžnému životu a podnikli onu velkou pouť, která dovede Syna člověka do Jeruzaléma, aby tak dokonal svůj úděl.

Toto pozvání patří také nám, abychom i my pokračovali v naší pouti do nebeského Jeruzaléma a věděli, že On je s námi, a že je proto život krásný a je hezké se zavázat pro Království. Je to pozvání k tomu, abychom přijali, hlásali a dávali všem okolo Krásu, která zachraňuje. Pokud bychom se pokusili přenést tuto úvahu do dnešní doby, mohli bychom říci, že znovuobjevit Boží krásu znamená objevit důvody naší víry tváří v tvář zlu, které ničí svět, a objevit novou hlubší motivaci k našemu závazku sloužit všem pro Boží slávu.

Kdo zakouší Krásu, která se zjevila na hoře Tábor a je rozpoznána ve velikonočním tajemství, kdo věří v hlá-

sání Slova víry a nechává se smířit s Otcem v přijímání Těla, jež sjednocuje církev, ten objeví krásu, která znamená život. A tu mu nic a nikdo na tomto světě nemůže dát.

Rozmnožovat krásu

Krásou, která sestupuje shůry, se musí Kristův učedník sytit. Musí se stále stávat jejím hlasatelem, aby se o ní mohl podělit s těmi, kdo ji neznají, a tak či onak ji hledají. Proto, ve jménu Ježíše ukřižovaného a vzkříšeného, bych chtěl zvolat ono slovo, které zaznívá z hory Tábor: „Vstaňte a nebojte se!“ Chtěl bych pozvat všechny k tomu, aby zakusili tento Boží dar, opravdovou krásu, která zachraňuje, a aby se se všemi dělili o zář pravdy a dobra, kterou je světlo božské Krásy.

Když kontemplujeme obraz Proměnění, s radostí voláme i my: „Páne, je krásné, že jsme zde!“ Toužíme po tom, abychom v této zkušenosti milosti nenašli jen vzrušení, ale abychom především žili naše povolání a poslání se stále větší radostí. Především bych chtěl připomenout mým bratřím v kněžské službě slova,

jimiž apoštol Pavel popisuje úkol, který nám je svěřen: „chceme pomáhat vaší radosti“ (2 Kor 1,24). Všem pokřtěným jsou pak určena slova Jana Pavla II., který přitom vychází právě z příběhu Proměnění: „Osoba, která je mocí Ducha svatého postupně vedena k tomu, aby se zcela připodobnila Kristu, v sobě odráží paprsek nepřístupného světla a ve své pozemské pouti kráčí až k nevyčerpatelnému zdroji světla. Tak se stává zasvěcený život zvláštním výrazem církve-snoubenky, která je vedena Duchem k tomu, aby v sobě rozmnožovala rysy Snoubence, a tak se před ním objevila celá slavná, bez poskvrny, vrásky a čehokoliv podobného, ale svatá a bezúhonná (Ef 5,27)“ (Vita consecrata, n. 19).

Obrácení a smíření

Zakusit Krásu, která zachraňuje, znamená především žít cestu víry, zvláště v osobní modlitbě a slavení liturgie, jako prosbu v Duchu svatém skrze Syna k Otci a zároveň vše od něho přijímat s vnitřním klidem. To je zkušenost, která znamená pochopit, že jsme milováni a spaseni, zcela svěřeni živému Bohu, s Kristem ponoření do vztahu lásky v Trojici. Takové zkušenosti je možné dosáhnout jen skrze obrácení srdce a smíření s Bohem a společenstvím církve.

Krásu božské lásky zakoušená v hloubi srdce nemůže vést k růstu individualismu tak rozšířenému i mezi křesťany. Naopak, jsme vedeni k tomu, abychom znovu objevili

hodnotu onoho „my“ našeho života, jak na úrovni církevního společenství, tak v rodinách a všude, kde se my věřící snažíme žít vztahy k druhým lidem.

Krásu společenství musí zazářit zvláště v komunitách řeholních osob, které jsou díky svému povolání pozvány k tomu, aby byly ikonou společenství celé církve, založené na společenství Boží Trojice. Měla by zazářit i v liturgii. Jak moc je důležitá liturgická oslava, která by v jednotlivých obdobích, gestech, slovech a bohoslužebných předmětech odrážela aspoň trochu krásy Božího tajemství!

Vždy, když se slaví eucharistie a z uvědomělého údivu modlíciho se člověka pramení provolání „tajemství víry“, ukazuje se zář pravdy ve své plnosti. Vždy, když v liturgii dokonáme to, co nám Ježíš Kristus přikázal, abychom činili „na jeho památku“, otevírají se nám oči víry, jako kdysi apoštolům v Emauzích (srv. Lk 24, 30–1), a my vyznáváme s údivem a vděčností tajemství víry. Krása se odkrývá v tajemství Krista, které vrcholí ve velikonoční oběti a kterou si připomínáme během slavení eucharistie. Teprve když si to plně uvědomíme, budeme ji slavit dobře. Rytmus slova, ticha, zpěvu, hudby a celý liturgický obřad se spolupodílejí na této duchovní zkušenosti.

Carlo Maria kard. Martini SJ
Přeložil Jan Regner SJ

Představujeme Olomouc

Komunita jezuitů působících v Olomouci je nejmladší hned dvakrát ve smyslu toho slova. Jednak že návrat jezuitů do tohoto města v 90. letech minulého století je první od dob zrušení Tovaryšstva, jednak že průměrný věk jejích členů je nejnižší v provincii. Podívejme se tedy, jak se v Olomouci jezuitům daří.

Na dvě století

Olomoucká kolej Tovaryšstva Ježíšova byla založena v r. 1566, deset let po příchodu jezuitů do Českých zemí. Letos tedy olomoučtí jezuité slaví malé jubileum 540 let od začátku působení v této moravské metropoli. Olomoucký biskup Vilém Prusinovský z Víckova jim svěřil gymnaziální výuku ve městě s vyhlídkou na zřízení univerzity. Měli se usídlit v bývalém minoritském klášteře, který stával v místech pozdější jezuitské koleje. Do opravených budov se nastěhovali po třech letech od příchodu do Olomouce. Cesta k povýšení jezuitské akademie na univerzitu však byla dlouhá, v podstatě k ní došlo až zřízením řádných fakult filosofie a teologie na konci 20. let 17. století. Až do zestátnění univerzity po zrušení Tovaryšstva v 70. letech 18. století byla olomoucká univerzita pouze dvoufakultní, ačkoli od r. 1667 se na ní přednášelo i kanonické právo.

Jezuitům byl v Olomouci svěřen do správy taktéž diecézní seminář a *Collegium nordicum*, roku 1578 zřízený papežský seminář. Ten byl určen pro kandidáty rekatolizačního misijního působení v severských zemích, tj. Skandinávii, Dánsku, Prusku, v baltských zemích, ale i Rusku. Během více než dvousetleté přítomnosti jezuitů v Olomouci prošlo jejich kolejí mnoho významných osobností i světců, jako třeba skotský mučedník Jan Ogilvie.

Po dvou stoletích

Zdálo se, že jezuité na tuto slavnou kapitolu své přítomnosti v Olomouci již nikdy nenavážou. Po obnovení Tovaryšstva v 19. století k návratu jezuitů do této moravské metropole nedošlo. Shodou různých okolností se příležitost naskytla až po roce 1989. Několik jezuitů začalo v Olomouci působit jednotlivě od roku 1990 – Karel Říha SJ začal po návratu z Rakouska přednášet filosofii na obnovené bohoslovecké fakultě Uni-



Ze setkání ve studentském klubu
(Foto VKH Olomouc)

verzity Palackého, Pavel Ambros SJ byl ustanoven spirituálem kněžského semináře, po roce jej vystřídal bývalý provinciál Jan Pavlík SJ. Nakonec byli v roce 1993 jezuité požádáni arcibiskupem J. Graubnerem, aby se ujali duchovní správy rozvíjejícího se Vysokoškolského katolického hnutí v Olomouci. Prvním studentským kaplanem se stal Michal Altrichter SJ a působištěm vysokoškolské duchovní správy se stal bývalý jezuitský kostel Panny Marie Sněžné. Jezuité se tak vrátili na „místo činu“. V úloze vysokoškolských kaplanů se pak v průběhu let vystřídal řádka mladých jezuitských jáhnů a kněží až po Pavla Bača SJ, současného faráře univerzitní farnosti, ustanovené od 1. ledna 2006.

Vedle pastorační péče o vysokoškolské studenty se jezuité začali ví-

ce věnovat také výuce na CMTF. Michal Altrichter SJ začal přednášet filozofii, Jiří Novotný SJ přednášel hebrejštinu a Starý zákon, Pavel Ambros SJ začal přednášet pastorální a spirituální teologii. Vedle toho po dvouměsíčním pobytu Tomáše Špidlíka SJ v Olomouci v r. 1995 získala konkrétní rysy myšlenka zřídit pobočku římského Centra Azio Aletti. Jejího uvedení do života se ujal Pavel Ambros SJ, který se též stal prvním ředitelem vzniklého Centra Aletti Velehrad-Roma, jež generální představený Peter-Hans Kolvenbach roku 1996 zřídil jako apoštolské dílo Tovaryšstva Ježíšova. Ve spolupráci s Centrem byla téhož roku na CMTF zřízena Katedra spirituality, mezináboženského dialogu a studií křesťanského Východu (dnes Katedra pastorální a spirituální teologie). Vedoucí

nově vzniklé katedry Pavel Ambros SJ byl též v letech 1997–2003 děkanem CMTF UP. K dispozici studentům fakulty dává Centrum Aletti též svou ojedinělou knihovnu teologické literatury.

Během devadesátých let bydleli olomoučtí jezuité ve třech roztroušených bytech v činžovním domě v ulici Na Hradě 2. Olomoucká kapitula u sv. Václava a arcibiskup J. Graubner mezitím velkoryse nabídli k jejich působení dva spolu sousedící bývalé kanovnické domy v Křížkovského ulici. Po jejich nutné generální rekonstrukci se tak jezuitská komunita i Centrum Aletti mohli na podzim r. 1999 přestěhovat do svého nynějšího působiště, v sousedství staré jezuitské koleje.

Nakladatelství Refugium

Bilanční článek o desetileté působnosti Centra Aletti si můžete přečíst na jiném místě tohoto bulletinu. Spolu s ním je od začátku úzce spojena činnost nakladatelství Refugium, jehož vlastníkem je Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova a jehož vydavatelskou činnost Centrum Aletti garantuje. Nakladatelství nabízí čtenářům literaturu rozvíjející teologický, filosofický i kulturní dialog s křesťanským Východem, zejména v pracích ruských myslitelů a dílech Tomáše Špidlíka. Vedle toho též vydává publikace věnující se ignaciánské spiritualitě a dějinám jezuitského řádu. V dnešní době nakladatelství, které vloni oslavilo deset let své činnosti,

Anketa

Při jaké příležitosti jste začala soustavněji spolupracovat s Centrem Aletti?

Po ukončení studia na FF UP jsem získala doporučení na knihovnu Centra Aletti, kde jsem se začala věnovat zpracování starých tisků a zároveň mi bylo umožněno doktorské studium. Nyní pracuji v nakladatelství Refugium.

Jak byste podle své dosavadní zkušenosti popsala „charisma“ Centra Aletti?

Společná intenzivní práce jako základní pilíř vzájemných vztahů; názorová otevřenost s kontextuálním rozlišováním hodnot a individuální přístup v každodenních situacích. Dále zájem o východní spiritualitu, prezentovanou konkrétními osobami a prožívanou v tvůrčím přátelství s nimi.

Jaké vidíte uplatnění tohoto stylu práce Centra Aletti pro dnešního člověka?

V rozpoznání schopností konkrétního člověka, v jejich propojení se schopnostmi druhých a využití v daném prostředí. Ne uměle oddělené „nyní práce; nyní modlitba; nyní volno“, ale přirozené prolnutí činností dne, který má svůj jasný řád a pravidelný rytmus.



Mgr. Kristýna Talašová
spolupracovnice Centra Aletti

vydává publikace v devíti edičních řadách i mimo ně.

Univerzitní pastorec

Olomouc je svou povahou městem vysokých škol. Přes týden jej výrazně ožívují univerzitní studenti, kterým se jezuité věnují již třináct let ve spolupráci s VKH Olomouc. Aktivity rozvíjené v kostele Panny Marie Sněžné a studentském klubu Hacienda, sídlícím v prostorách Centra Aletti, jsou soustředěny kolem studentské mše, sloužené během akademického roku každou středu večer. Tu připravují skupiny studentů z jednotlivých fakult UP a vyšších odborných škol působících v Olomouci. Studenti se též aktivně podílejí na údržbě kostela a jeho chodu. Při kostele působí též chrámový sbor Salve pod vedením Ing. Ladislava Kunce a vysokoškolská schola.

Dalšími aktivitami spolupráce jezuitů a VKH jsou též přednášky a besedy s odborníky z různých oblastí a lidmi, kteří mají studentům co říci. V loňském roce to byl cyklus o partnerských vztazích, pořádaný spolu s arcidiecézním Centrem pro rodinu. Každoročně spolu studenti putují v říjnu na Svatý Hostýn, v zimním semestru ke sv. Kateřině a v letním na Svatý Kopeček. K duchovním programům patří též adventní a postní doprovázení při osobní modlitbě. Nechybí setkávání se ve společenstvích, víkendové a sportovní akce, společenské události včetně organizování plesů a Silvestrů. Akademický rok pak pravidelně uzavírá slavnost, při níž jsou uděleny svátosti těm, kdo se k jejich přijetí během uplynulého roku připravovali.

Petr Havlíček SJ



*Božena Poláková
studentka CMTF UP*

Anketa

Jak vidíš působení jezuitů v Olomouci?

Existence živých jezuitů byla přede mnou úspěšně tajena až do doby, kdy byl P. Špidlík jmenován kardinálem. V té době jsem se stala studentkou CMTF v Olomouci a s jezuitu jsem v kontaktu skoro každý den. Během studia mě už několikrát přesvědčili o tom, že je možné skloubit vzdělání a moudrost.

Ale nejen studiem živ je student. Nedílnou součástí mého života se stala akademická farnost s jezuitu v čele. To je taková škola života. Poznávám tady rozměr pravého společenství a snad můžu říct, že začínám rozumět onomu „zůstávat v lásce“ (1Jan 4,16).

Za největší objev považuji to, že oni ti jezuiti jsou normální! To je svědectví, za které jsem olomoucké komunitě ze srdce vděčná. Bohu díky za takové přátele a učitele!

Anketu připravili Pavel Bačo SJ a Michal Altrichter SJ

Deset let Centra Aletti

Zakládací listinou jezuitského generála Petra-Hanse Kolvenbacha bylo 14. září 1996 zřízeno Centrum Aletti Velehrad-Roma se sídlem v Olomouci. Letošní desáté výročí jeho vzniku je pro Centrum příležitostí k ohlédnutí a zhodnocení své činnosti na poli dialogu víry a kultury.

Bilancovat deset let života a práce *Centra Aletti* v Olomouci není snadné. Vždyť mnozí z čtenářů tohoto bulletinu ho znají jen z doslechu, případně pouze z jeho dílčích iniciativ. V první řadě se o něm dozvídají z publikační činnosti nakladatelství *Refugium*. Jiní mohli obdivovat (a využívat) poklady bohaté a přehledně uspořádané knihovny. Někteří se osobně setkali s jeho týmem či spolupracovníky při příležitostných přednáškách, tematických konferencích, na pravidelných exercičních kurzech, při práci mezi studenty, pak zase v čase vzdělávacích kurzů nebo při výuce na univerzitě. Není málo těch, s nimiž jsme sdíleli kratší i delší dobu práce, studia a modlitby přímo zde pod jednou střechou.

Mozaika rozevřené knihy *Písma s obrazem Zvěstování* v kapli Centra Aletti se stala pro jeho návštěvníky pobídkou k otevření si právě té stránky života, která zachycuje osobní dotyk Božího obdarování

a naší touhu dělat pro Boha věci nesnadně krásné.

Tým a spolupracovníci

Po deseti letech se v Centru Aletti vytvořil tým, který v duchu společného rozlišování objevil vlastní charizma pro službu církve a církvím. Ředitel tohoto díla odpovídá za sestavení a koordinaci každoročního programu Centra Aletti. Program odráží hlavní úmysly, které do jeho počátku vložil generální představený Tovaryšstva Ježíšova Peter-Hans Kolvenbach, totiž být místem soustavného studia a bádání, prostředím setkávání a spolupráce, a pomáhat přitom místní církvi, především na poli duchovní formace.

Adekvátní převedení těchto vyhraněných cílů do všední denní praxe zahrnuje především vytváření atmosféry motivace, starost o uchování ducha pluralismu, podporu odpovědnosti příchozích, pozvaných a nasazujících se, jako i pravidelné vyhodnocování činnosti s potřebnou

sebekritikou. Ředitel Centra Aletti na teologické fakultě v Olomouci vede Katedru pastorální a spirituální teologie. Michal Altrichter SJ v Centru Aletti zase dbá o supervizi knihovny, odpovídá za charakter redakční rady nakladatelství *Refugium* a je nám všem disponibilní k duchovní formaci; kromě toho se věnuje vědecké a pedagogické práci. Sestra Luisa Karczubová zde našla místo pro své celoživotní zasvěcení se Bohu a po několika letech formace v komunitě sester *Kristova Boholidsství* a po studiu v Římě se věnuje apoštolské misi v duchu ignaciánské spirituality. Významně se podílí na vnitřním chodu celého domu, překladatelské práci a angažuje se také na teologické fakultě.

Největším bohatstvím *Centra Aletti* jsou její spolupracovníci a přátelé. V současné době je ředitelem nakladatelství *Refugium* Tomáš Karczub, absolvent práv Masarykovy univerzity v Brně, který přejal na svá bedra námahy tiskového apoštolátu *Centra Aletti*. V redakci mu pomáhá Kristýna Talašová, která v Olomouci vystudovala historii a latinu. Život v *Centru Aletti* si nelze představit bez Josefa Batěka, který je správcem zdejších materiálních dober a pečlivě ošetřuje jak interiér, tak i exteriér budovy. Jeho žena Zdeňka je naším finančním poradcem. Helena Suchánková a Alena Zubalíková vytvořily v knihovně *Centra Aletti* tan-

dem, který poskytuje potřebnou odbornost a přívětivé zázemí. Službu na vrátnici zastává sestra Pavla Rychnovská, která pohotově dbá o informační servis a čistotu domu; na vrátnici předloží právě tu nejpřílehavější knihu pro vás. Vděčně myslíme na všechny ostatní, které nemůžeme pro jejich počet všechny vyjmenovat.

Apoštolské priority

Mluvíme-li o poslání *Centra Aletti*, dříve než zmíníme jeho dlouholeté priority, nemůžeme opomenout zmínit jeho výrazně ignaciánský a jezuitský charakter. To nejsou synonyma pro jednu a tutéž věc. Ignaciánský duch *Centra Aletti* ukazuje na jeho prvoradou a vše ostatní pořádající ambici: pomoci každému člověku na cestě k Bohu hledat svůj vlastní profil ve světě, a to způsobem, který zakladatel řádu, Ignác, daroval všem lidem – v umění objevovat Boha ve věcech a věci v Bohu. Je to příslovecný Ignácův optimismus, že každý může ze své strany udělat něco, aby nakonec našel plnou svobodu pro své životní rozhodnutí k tomu, kým a jak *takto* být.

Jezuitský charakter *Centra Aletti* by se dal vyjádřit jedním slovem: zvolená vyhraněnost (*magis*), která roste s jednotlivými zkouškami, v nichž se člověk postupně osvědčuje. Osobní zodpovědnost není sama o sobě cílem, ale prostředkem, jak rozvinout svou osobnost a hledat to,

co plněji prospívá pro růst Božích hodnot mezi námi. A to souvisí s úsilím nezapomenout na vznešený pohyb a zároveň náročnost *srdce*.

Po deseti letech jsme stabilizovali naši konkrétní činnost do těchto oblastí: společný život v duchu ignaciánského řeholního charismatu; společné programy s *Centrem Aletti* v Římě; formace týmu a spolupracovníků *Centra Aletti*; duchovní obnovy (víkendové formační přednášky; rekolekce, impulzy); exerciční činnost (osobně vedené exercicie, exercicie „všedního dne“ a jejich jiné typy); ucelené stipendijní pobyty pozvaných studentů doktorských studijních programů; krátkodobé studijní a badatelské pobyty pozvaných hostů; tematické konference, odborné semináře, kurzy a ostatní přednášková činnost; vlastní teologická rešerše a spolupráce s vědeckými pracovišti doma i v zahraničí; oborová komunikace s přednášejícími Tovaryšstva Ježíšova a kolegy těchže oborů ve světě; spolupráce a účast na programech církevních, akademických a ostatních institucí; typizované úkoly pro Českou provincii SJ a místní církve podle výzev biskupů; spolupráce s umělci a kulturním světem hudby, literatury a grafiky; garance a oborová profilace knihovny *Centra Aletti*; koncepce a garance vydavatelské činnosti nakladatelství *Refugium*; rozsáhlý epistolární apoštolát, dotazová vědecká a duchovní

korespondence. V tom všem se odehrává naše denní práce a plánování do budoucna.

Slova vděčnosti

Zaužívanými slovy říkáme *Dýcháme dvěma plícemi* – velehradskou cyrilometodějskou tradicí a neformálním přátelstvím s římským Centrem Aletti, vedeným Markem I. Rupnikem SJ a celým jeho ateliérem. Za deset let činnosti jsme zakusili mnoho projevů Boží dobroty: Bůh nám světil dědictví Otců jezuitů z doby komunistické totality a exilové emigrace v podobě vzácné literatury. Dal nám potkat dobrodince, kteří nás svojí pomocí přesvědčovali – někdy proti vší naději – o nezviklatelném Božím vedení.

Na prvním místě chceme poděkovat paní Dagmar Marešové, manželce vynikajícího českého slavisty a profesora Vídeňské univerzity Františka Václava Mareše, jehož pozůstalost naše knihovna uchovává.

Jako trvalý závazek – v zásadním významu tohoto slova – jsme přijali živé dědictví práce a osobního vzoru života z víry Otce kardinála Tomáše Špidlíka SJ, který stál u samé kolébky *Centra Aletti*. On mu dal do vínku lásku k nejhudobnějším a nejbohatším zároveň: k východním křesťanům a současným křesťanským umělcům. A tvůrčí věrnost tomu, co nám je takto svěženo, je v kostce i našim programem do budoucna.

Pavel Ambros SJ
ředitel *Centra Aletti*

Kongres astronomů

V budově vybudované pro sjezdy aparátčků naší bývalé socialistické společnosti proběhl od 14. do 25. srpna 26. kongres Mezinárodní astronomické unie. Ten kvůli naprosto scestné mediální prezentaci vstoupil do povědomí veřejnosti údajným „degradováním“ Pluta z planety na trpasličí planetu. Mezi 2700 účastníky kongresu bylo i 6 jezuitů z Vatikánské observatoře a sedmý, který se k práci v této instituci připravuje.

Mezinárodní astronomická unie (IAU) je s devíti tisíci členy největší vědeckou společností astronomů na světě. Má 84 členských zemí. Byla založena r. 1919, přičemž Vatikán byl díky dobré práci jezuitů z Vatikánské observatoře (VO) jednou ze zakládajících zemí, a to přes protesty italské vlády, která tehdy Vatikán neuznávala. Československá republika se stala členem hned na prvním kongresu IAU v r. 1922 v Římě. Od té doby se kongresy IAU konají v tříletých intervalech, s výjimkou doby 2. světové války. V Mezinárodní astronomické unii pracuje 12 vědeckých oddělení, 37 specializovaných komisí a 83 pracovních skupin.

P. Christopher Corbally SJ je místopředsedou jednoho z těchto 12 oddělení a dosluhujícím předsedou komise pro návrhy rezolucí. Na programu 26. kongresu IAU, který vždy trvá celé dva týdny, bylo 6 symposií, 17 kratších setkání (jednomu předsedal bratr Guy Consolmagno SJ), 7 specializovaných tematických

zasedání, setkání mladých astronomů, setkání žen-astronomek a řada jednání jednotlivých divizí a komisí. V Praze vystoupilo více než 730 řečníků, jen za jedno dopoledne jich bývalo 40 až 60. Pro účastníky bylo připraveno přes 2000 posterových prezentací, desítky příspěvků museli pořadatelé z časových důvodů odmítnout. Předneseny byly také 4 plenární přednášky předních světových astronomů a dvě odpoledne, 15. a 24. srpna, byla věnována valnému shromáždění IAU, kde nejvíce prostoru měl zahajovací a závěrečný ceremoniál, ale také hlasování o finanční zprávě, o změnách stanov a o návrzích šesti nových rezolucí IAU.

Hledání shody

Čtyři z oněch šesti rezolucí byly zcela bezproblémové. Jednalo se o upřesnění definic astronomických souřadných soustav včetně času. Těleso Země se totiž ani kolem své osy, ani kolem Slunce netočí zcela rovnoměrně a stále větší nároky na přesnost mimo jiné i u navigačních systémů

(např. GPS) si vyžádaly ujednocení postupů v mezinárodním měřítku.

Poměrně záhy se ukázalo, že s pá-
tou a šestou rezolucí to nebude tak
jednoduché. IAU má rovněž i man-
dát přidělovat jména nebeským těle-
sům. Obvykle se to řeší v příslušné
specializované komisi, ale tentokrát
bylo zapotřebí rozhodnutí valného
shromáždění IAU. Pokrok pozorova-
cích technik totiž vede k tomu, že se
objevují stále nová tělesa Sluneční
soustavy, z nichž některá by si mohla
činit nárok na titul „planeta“ (nejno-
věji Xena a UB313). Do dvaceti let by
tak mohla nastat situace, že by se dě-
ti ve škole musely učit názvy desítek
planet a autoři učebnic by si trhali
vlasy, protože by je museli aktualizovat
několikrát ročně.

Řešení je prosté: IAU definovala
pojem „planeta“ tak, aby nově obje-

vená tělesa nemohla být za planety
považována, a pro tyto nové objekty
byl zaveden název „trpasličí plane-
ta“ (tento překlad anglického výrazu
„dwarf planet“ mi nepřipadá zrovna
češtinářsky zdařilý, ale slovo „pla-
netka“ již je zadáno – je to ekvivalent
anglického „minor planet“). Nejjed-
nodušší myslitelnou definicí planety
v rámci Sluneční soustavy by byl
prostý výčet všech planet. IAU však
chtěla vytvořit definici, která by se
event. dala rozšířit i mimo Sluneční
soustavu, a tak potřebovala definici
na základě astrofyzikálních vlastnos-
tí daných těles. Všem bylo jasné, že
každá fyzikálně podložená definice
planety, která chce vyloučit Xenu,
UB313 ad., nutně vyloučí i Pluto,
které napříště již nebude planeta, ale
„trpasličí planeta“ spolu s Xenou,
UB313 apod.

Budova Kongresového
centra v Praze
(Foto archiv)



Návrh rezoluce č. 5 (nová definice planety) a rezoluce č. 6 (jak zachránit tvář Pluta) vypracovalo předsednictvo vědeckého oddělení č. 7 několik týdnů před pražským kongresem. Až v průběhu kongresu se zmobilizovalo vědecké oddělení č. 3, kterému se předkládaný návrh definice nezdál. Předsednictvo IAU spolu s komisí pro návrhy rezolucí (které předsedal P. Chris Corbally SJ) uznaly, že oddělení č. 3 má pravdu a návrh rezoluce se musí přeformulovat. Času však zbývalo velmi málo a bylo bezpodmínečně nutné, aby během valného shromáždění ve čtvrtek 24. 8. byla rezoluce odhlasována s dostatečně přesvědčivou většinou.

Hledání nové formulace, která by byla přijatelná pro všechny, bylo na bedrech komise pro návrhy rezolucí. Postupovala tak, že vypracovala spolu s několika zainteresovanými nový návrh rezoluce, a pak během přestávek v jednání kongresu (poledne a večer) pozvala všechny, kdo měli zájem, aby mohli vyjádřit svůj názor slovně i hlasováním „nanečisto“. Členkou komise byla i vážená profesorka Jocelyn Bell Burnell, objevitelka pulzarů, resp. neutronových hvězd, která byla pověřena vedením těchto „cvičných“ zasedání valného shromáždění. Jocelyn se projevila jako naprosto výjimečná „krotitelka vášní“. Krásně dokázala zvládnout několik set lidí, z nichž se desítky hlásily o slovo.

Nalezení přijatelné definice

Konečně nastal čtvrtek 24. 8. Na pódiu kongresové haly vystoupili Pražští madrigalisté a zazpívali Veni Sancte. Většina účastníků kongresu sice skladbu nevníkala jako modlitbu, ale přesto to bylo velmi příhodné. Valné shromáždění mělo na pořadu jednání celou řadu bodů, včetně kulturních vložek a přijímání nových členů IAU. Kolem 15. hodiny se na pořad dostaly návrhy šesti nových rezolucí. P. Chris Corbally SJ, coby předseda komise pro návrhy rezolucí, vedl jednání o prvních čtyřech z nich. Ty byly schváleny jednomyslně. Jednání o páté a šesté opět vedla Jocelyn Bell Burnell. Při hlasování nebyla nouze o komické situace. Hlasovalo se povstáním a zvednutím ruky, aby sčítači hlasů měli snadnější práci. Přesto to pokaždé trvalo pět až deset minut. Hlavní „sčítačka“, prof. Virginia Trimble, přitom upozorňovala předsedu IAU na svůj dojem, že někteří hlasující nevydrželi tak dlouho stát a během sčítání hlasů položili své životy za vědu. Jocelyn Bell používala pro lepší přehlednost názorných pomůcek – včetně plyšové verze Disneyova pejska Pluta. Návrhy rezolucí č. 5 a 6 nakonec prošly, a to bez pozměňovacích návrhů (rezoluce č. 5B a 6B), takže planet Sluneční soustavy je opravdu jen osm.

O tom, že Pluto nebude moci být zahrnut do nové definice planety, žádný soudný astronom nepochyboval. Diskuse se vedly jen o přesné



Beseda
s vatikánským
astronomem
zaplnila
obnovenou
Družinskou
kapli
(Foto Stanislav
Šumbera)

formulaci této definice, jakož i o tom, jak fandům Pluta tuto hořkou pilulku osladit. Je smutné, že v médiích se referovalo o zmatku kolem znění rezolucí, aniž by se udal jeho skutečný důvod. Zároveň dostali hodně prostoru stoupenci Pluta a různé nekonstruktivní kritické hlasy, takže se zdá, že důvodem onoho zmatku kolem definice byla otázka Pluta. Tak nabyli mnozí dojmu, že se celé dva týdny jednalo o tom, zda Pluto je planeta, či nikoliv. Široká veřejnost proto byla jen utvrzena v přesvědčení, že astronomové – a vědci všeobecně – jsou potrhlí a podivnější paraziti, kteří jen plýtvají penězi daňových poplatníků, neboli lidí, kteří – na rozdíl od vědců – dělají „opravdu užitečné“ věci.

Setkání s vatikánskými astronomy

V pátek 18. srpna se v nově restaurované Družinské kapli u kostela sv. Ignáce od 18.30 konala z iniciativy P. provinciála populární přednáška bratra Guye Consolmagna SJ a poté od 20.30 bylo pro „vybranou společnost“ symposium s jezuitu z VO (neboli posezení u vína a malého pohoštění v místnosti č. 24 ve věži kostela). Pozvánky na tuto druhou část večera jsme rozesílali s dr. Jiřím Grygarem lidem, kteří mají zájem o V&V (věda a víra). Obě akce byly velmi zdařilé. Družinská kaple byla přeplněná (odhaduji, že přišlo asi 130 lidí). Přišla i celá řada významných lidí: Ladislav Hučko (pražský apoštolský exarcha a generální sekretář ČBK), Václav Hořejší (ředitel Mikrobiologického ústavu AV ČR), Jiří Hořejší (ředitel

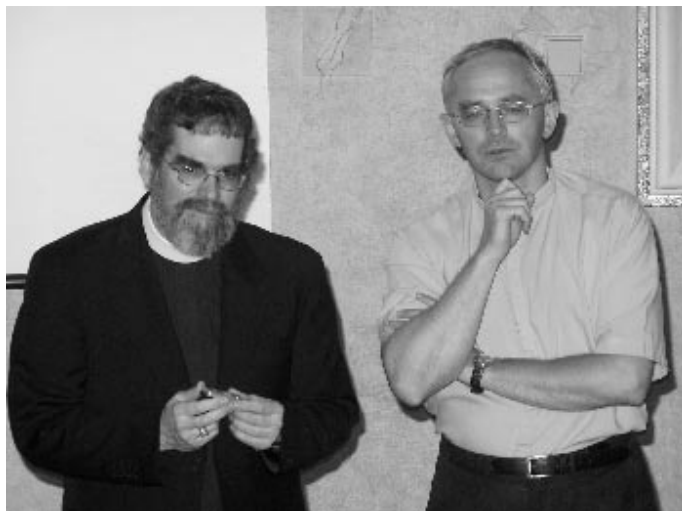
Centra částicové a jaderné fyziky UK), Jiří Bičák (dlouholetý ředitel Ústavu teoretické fyziky UK), Jan Sokol (děkan FHS UK), Cyril Ron (předseda místního organizačního výboru kongresu IAU, který s českým jezuitským provinciálem studoval obor geodézie a kartografie na ČVUT). Na symposion přišlo celkem asi 30 zajímavých lidí, z nichž mnozí říkali, že podobná setkání by se měla konat častěji.

V pondělí 21. srpna byla pak rovněž ve věži kostela jiná třicítka lidí – šlo o absolventy a učitele letních škol VOSS (Vatican Observatory Summer Schools). Konají se v Castel Gandolfo jednou za dva roky, trvají měsíc a vyučují na nich přední světoví odborníci. Zúčastňuje se jich průměrně 250 studentů z 52 států celého světa (60 % z rozvojových zemí), velká část

z nich díky finanční podpoře ze strany jezuitské komunity VO. Dnes 84 % z nich pracuje v astrofyzice. Význam VOSS spočívá především v tom, že pro mnohé účastníky jsou odrazovým můstkem pro úspěšnou dráhu v oboru. Jsou příležitostí k navázání cenných kontaktů, které velká část alumnů stále udržuje – mezi sebou navzájem, s vyučujícími i s Vatikánskou observatoří. V letech 1998 a 2002 se konaly tzv. superškoly (SVOSS), kde bývalí studenti VOSS prezentovali svou vědecko-výzkumnou práci.

Pražské setkání bylo důkazem, že mnoho absolventů VOSS opravdu pracuje v oboru astronomie a že udržují velmi vřelý lidský kontakt s jezuiti z VO, bez ohledu na své náboženské přesvědčení.

Pavel Gábor SJ



Vatikánský astronom Guy Consolmagno SJ s provinciálem jezuitů Františkem Hylmarem
(Foto Stanislav Šumbera)

Středověk opět v Budkovicích

Léto 2006 skončilo a Česko má opět o pár rytířů víc. Tedy přinejmenším těch diplomovaných. A to vše díky výcvikovým táborem, mezi jejichž zřizovatele a vedoucí patřili letos kromě saleziánů opět i čeští jezuité a jejich spolupracovníci.

Jak známo, tábor s vlajkou „IHS“ uprostřed, jehož rytířský charakter prozrazuje už tvar stanů, se nachází na malebné louce uprostřed lesa poblíž malebné vesničky Budkovice. Ta leží v blízkosti městečka Ivančice v okrese Brno-venkov. I tentokrát patřily tábory k příjemným zážitkům pro všechny zúčastněné. Jelikož se větší část jako vždy odehrává v červenci, byli jsme z větší části uchráněni nekloudného srpnového počasí, a naopak jsme se mohli dle libosti vyhřívat na sluníčku. Ti méně prozíraví příležitostně i připalovat, což ostatně nebylo zvlášť ve druhé polovině července nijak těžké. Obecněmu přehřátí pak ve chvílích největší nouze jako vždy účinně zabránila říčka Rokytná, která tradičně funguje jako koupelna a náhrada plovacího zařízení. Několik dní našeho turnusu pak panovala i nevšedně dobrá viditelnost, což pak samozřejmě vedlo i k nevšedně hezkým zážitkům při výletech nebo při čerpání vody u budkovického hřbitova, při němž se čerpajícímu a čekajícímu táborníkovi naskýtá hezký výhled do okolí.

Jako vždy byly k dispozici, kromě programu pro nováčky, i turnusy pro „veterány“. Otázka „co s nimi“ je však vždy zapeklitá, protože zatímco „pracovní náplň“ pro začátečníky je jasná, program pro pasované rytíře, už dávno zdárně dorazivší do Jeruzaléma, méně. Nicméně i zde se řešení vždy najde. V poslední době s ním v ještě větší míře pomáhají i „super-veteráni“, tzn. absolventi již několika ročníků, kterým rytířství „vlezlo pod kůži“ natolik, že jsou ochotni vést mladší adepty.

V mém případě byla situace taková, že ač jsem byl formálně hlavním vedoucím, program byl zcela pod patronací zmíněných veteránů, jmenovitě Standy a Ondry. Ti ho vytvářeli ve spolupráci se „záškodníky“, několika jinými veterány, jezuitského novice Štefana ze slovenské provincie a jezuitského scholastika Tomáše Nováka z provincie české. Hlavní vedoucí se pak ujal sice fyzicky také náročně, ale psychicky přece jen mnohem příjemnější role kuchaře, v níž mu vydatně pomáhal další jezuita, P. Petr Havlíček. Ten měl na starosti

nejen pokrm fyzický, ale i duchovní. V souvislosti s kuchyní je třeba ještě zmínit, že právě na ní se ukazuje, že leccos zlé může být k něčemu dobré. Stará kuchyň zetlela natolik, že již loni musela být nahrazena obyčejnou plachtou. Poté, co byla letos podpořena konstrukcí z lešenářských trubek, vznikla kuchyň pevnější, vzdušnější, vyšší a větší, takže např. rozdělávání ohně nebo vlhčí dřevo už neznamenal dlouhodobé a těžko překonatelné zamoření pracovního prostoru.

Závěrem možno konstatovat, že tábor určitě splnil svou úlohu spočívající ve vytržení z víru civilizovaného života a trochu popohnal kupředu rozvoj mužnosti. U vnímavějších povah pak jistě přispěl i k rozvoji rytířského ducha. Nezbývá než doufat, že budou moci jednou výrazněji ovlivnit i společenský život u nás a že se s nimi, dej Bože, setkáme např. i na bojištích politických, kde je rytířů, alespoň jak se zdá, jako šafránu.

Ladislav Nosek SJ



Pasování na rytíře
(Foto Tomáš Novák)

Cvrčci v Bratřejově

V prázdninovém termínu 15.–22. července 2006 se uskutečnil tábor, kterého se účastnilo 22 dětí z velehradské farnosti. Byl vyvrcholením celoroční činnosti skupinky dětí, která si říká „Cvrčci“. Každoročně bývá voleno jednotliví hlavní téma, které formuje celotáborovou hru. V jubilejním roce Tovaryšstva Ježíšova nemohlo být jiné než ignaciánské. Tábor měl seznámit děti během týdne s jezuitskými dějinami od narození zakladatele až po návrat jezuitů na Velehrad v roce 1990.

Vesnička Bratřejov na Zlínsku se stala vyprahlou španělskou krajinou, kde děti společně s Ignácem zápasily o rytířskou čest v brnění z lepenky, stavěly pro raněného důstojníka lazaret, prožily s ním obrácení i rytířské bdění na hoře Montserrat, kde byla v noci sloužena mše za svitu loučí. Tu slavil společně s dětmi farář velehradské farnosti, Otec Petr Přádka SJ. Jako Ignác odevzdal Panně Marii svůj meč, děti jí odevzdávaly to, čeho se chtěly vzdát. Výlet do nedalekých Vizovic se stal symbolem Ignácovy askeze v Manrese i jeho poutí.

V následujících dnech se děti s nadšením pustily do jihoamerických misí inspirovány filmem Misie s hudbou od Ennio Morriconeho. Jeho hudba zaujala naše divochy stejně jako Indiány, takže se nikdo neodvážil dlouho po doznění tónů promluvit. Mladí misionáři si na vlastní kůži vyzkoušeli metodu

inkulturace, když se snažili připravit katechezi pro Indiány.

Následující den je však už čekala dobrodružná plavba do Indie se sva-



Děti si vyzkoušely náročnost inkulturace, když musely jíst rizoto paličkami. (Foto archiv autora)



Účastníci tábora s jezuitskou tematikou v Bratřejově.
(Foto archiv autora)

tým Františkem Xaverským a misionářské úsilí v Asii. Zatímco je sv. František opustil před branami Číny, děti se pustily společně s dalšími zapálenými jezuitami do christianizace země za Velkou čínskou zdí. Aby bylo jejich úsilí úspěšné, zřekli se mladí misionáři svého způsobu stolování, a tak se na oběd jedlo rizoto dřevěnými paličkami. Večer posedávali na poduškách při rozsvícených svíčkách a čadících tyčinkách a pili voňavé čaje. Zakreslili čínskému císaři mapu jeho země a snažili se vzdělávat ve hvězdářství, aby si získali respekt čínských učenců. Zrušení Tovaryšstva Ježíšova papežem Klementem XIV. přežili v ruském exilu, kde řád díky carevně Kateřině dál půso-

bil. Přijali také pozvání k péči o poutní místo Velehrad.

V noci čekalo nic netušící táborníky velké překvapení. Do objektu vnikli ve dvě hodiny ráno příslušníci StB, všechny shromáždili do jídelny, kde byly nic netušícím dětem zavázány oči. Následně byly vyvedeny ven a vlečeny na laně ke kostelu, kde jim byl za svitu loučí přiblížen osud jezuitů za komunismu. Řada z nich si tak dobře zapamatovala, co to byla Akce „K“ v padesátých letech. Ráno se však děti probudily do slunného dne, a tak je čekal návrat na Velehrad – stejně jako jezuiti v roce 1990.

Celý tábor se mimořádně vydařil jak co do spolupráce týmu vedoucích, tak i dětí. Vždyť jejich takřka jediná výtka na naši adresu byla, že tábor byl příliš krátký.

Děti si kromě mnoha zážitků odvezly trička se sluncem na hrudi, uprostřed něhož se vyjímá monogram IHS. Doufáme, že se nám podařilo přispět k tomu, aby se za Krista nestyděly, aby jej hrdě nosily na srdci a byly jeho svědky v rodině, ve farnosti i ve škole. Zaslechli jsme, jak se domlouvaly, že si trička oblečou ve stejný den a půjdou s nimi všichni do školy.

A nakonec vám s potěšením sdělují, že Velehradská farnost je živým společenstvím, kde je přítomna naše děje pro budoucnost!

Petr Hudec
pastorační asistent

Magis pokračuje

V loňském roce uspořádali jezuité předprogram ke Světovému dni mládeže v Kolíně nad Rýnem. Jednalo se o nejrůznější aktivity určené skupinkám mladých z celého světa. Nechyběly ani divadlo, poutě, různé meditace nebo sociální a ekologické projekty. Akce měla úspěch, a proto letos, v roce 450. výročí narození Ignáce z Loyoly, přišli jezuité s podobnou nabídkou.

Z naší republiky vyjelo devět účastníků, jeden muž a osm žen, do SRN, do Landau nad Pfalzem. V pondělí 24. 7. navečer jsme se po menších komplikacích s dopravou sešli s dalšími účastníky ve škole Maria-Ward v Landau. Bylo nás asi 40. Byli zde dobrodruzi z Keni, Austrálie, Itálie, Litvy, Maďarska, Chorvatska atd.) se kterými jsme se poznávali na příchystaném rautu. Následující den jsme byli rozděleni do různých projektů. Někteří pomáhali při opravě mateřské školy v Landau, my jsme se vydali na setkání s migranty v Ludwigshafenu.

Město Ludwigshafen přímo sousedí s Mannheimem, a tak jsme se mohli mezi městy snadno přesouvat. Zde jsme projekt zaměřený na poznání migrantů prožívali společně s Litevci a Maďary (a s několika zástupci z dalších zemí). Navštívili jsme centrum, ve kterém sídlila též mateřská škola. Tady jsme poznali děti takřka z celého světa a musíme konstatovat, že bylo nádherné vidět, jak si zde všechny společně hrají, bez rozdílu ras a náboženství. Poté jsme s některými rodiči diskutovali a dozvěděli se něco o jejich osudech. Ne-

Grilování
na dětském
odpoledni
v Ludwigshafenu
(Foto autor)





Relaxace
v jezeře
v Ludwigshafenu
(Foto autor)

byli zde jen uprchlíci z oblastí postižených válkou, ale také například Italové z chudého jihu. Dále jsme v Mannheimu navštívili největší mešitu v Německu a mohli se zúčastnit večerní modlitby, která na nás udělala velký dojem. Zvláště zajímavá byla očista před obřadem. U přílehlé kašny si člověk musel umýt ruce, nos, krk, tvář, uši, vlasy, zátylek, nohy a opět ruce. Poté následovalo pohoštění a debata o našich rozdílných kulturách. Experiment zakončilo dětské odpoledne, které jsme společně připravili.

Každý den jsme začínali modlitbou a v průběhu dne pokračovali mší svatou. Navečer jsme meditovali ve skupinkách, kde jsme znovu prožívali právě uplynulý den. V těchto dnech byla obrovská vedra, která se nevyhnula ani kostelům. Většinou jsou tam moderní kostely nebo napodobeniny původních staveb, zničených během druhé světové války, ve kterých bylo nesnesitelné vedro. Nicméně horko jsme si zpříjemňo-

vali koupelí ve dvou krásných jezerech.

V neděli 30. července se všichni účastníci experimentů rozloučili slavnostní bohoslužbou ke 450. výročí narození Ignáce z Loyoly v katedrále v Mannheimu, která je zasvěcená právě svatému Ignáci. Poté následoval oběd, loučení a cesta domů, zpět do Česka.

Domníváme se, že experimenty nás všechny obohatily nejen poznáním nových lidí, ale také jiných mentalit a kultur. Vlastní zkušenost je nenahraditelná a přímý kontakt dokáže bořit předsudky. Také jsme měli možnost se duchovně obnovit a načerpat nové síly do běžného života.

Jsmo vděční všem, kteří nám umožnili MAGIS 2006 prožít, zvláště hlavnímu organizátorovi Peteru Hundertmarkovi. Věříme, že letošní „magis“ nebyl pro nás poslední. Příští rok jsme pozváni do Maďarska a Chorvatska...

*Petr Holánek
pedagog, Velká Bíteš*

Cesta do hlubin duše

Cenu má jen cesta, jen ona trvá, napsal Saint-Exupéry. Naše cesta po jistých těžkostech s vlakovou dopravou začala v Olomouci, odkud jsme se auty přemístili nejprve do Prahy a druhý den do Mannheimu. Odtud pak do Lurd, kde jsme mohli dva dny vychutnávat atmosféru jednoho z nejslavnějších poutních míst.

Po zahajovací mši svaté s generálním představeným jezuitů Peter-Hansem Kolvenbachem nás autobusy převezly na španělskou stranu Pyrenejí.

V prvním městečku jsme se po ubytování ve velké sportovní hale a večeri uložili k večernímu poslechu koncertu. Někteří z poutníků však tento „umělecký zážitek“ předčasně ukončili tím, že si narstkali vatou do uší...

Ráno nás čekalo asi hodinové rozcvičování svalstva při čekání na toalety, pak jsme se vydali na túru, už

rozdělení do menších mezinárodních skupinek. Velké ruksaky nám vždy přivezli na následující stanoviště a my jsme, předzásobeni vodou a jídlem, v patách s organizací Červeného kříže, putovali přes hory a roviny. V dalším už stanovém táboře kultura hygieny prudce klesla: museli jsme se spokojit se zahradní hadicí a jámami, ale pohled na okolní hory byl tak kouzelný, že nám nic nemohlo sebrat hluboký zážitek z krásy přírody. Každý den pokračovalo sdílení a bohoslužby v malých, ale překrásných baskických kostelech.



Výprava do Lurd
(Foto autor)

Dalších asi 20 km po poměrně vysušené krajině nás přivedlo do Santa Fe, kde jsme při růžovém západu slunce hledali místa s menší hustotou bodláků, kde bychom mohli rozbit své stany. Zbývala ještě mše v přírodním terénu vyzdobeném kulisou hor za zády koncelebrujících kněží.

Další den našeho putování se nesl v duchu rozhodování. Když jsme dorazili do rodiště sv. Františka Xaverského, měli jsme během mše udělat volbu na další 4 dny: zda chceme putovat dál a v jakém stylu – nabízel se tanec, uvědomování těla, myslí a duše nebo malování – nebo zda chceme jít na duchovní cvičení do Loyoly a trávit čas v tichu a intenzivní modlitbě. Přestože se naše volba týkala poměrně krátkého časového úseku, tak nám navzdory klidnému prostoru k rozhodování, který jsme dostali, dalo mnoho práce si vybrat. Tato zkušenost nám ukázala, jak moc je důležité věnovat rozhodování více času.

Osobně jsem se rozhodla putovat dál (spolu s jedním kolegou ze Slovenska, třetí členka naší skupiny se naopak rozhodla pro ticho), což pro mě znamenalo větší výzvu. A tak jsme další dny měli kromě každodenní pouti, bohoslužeb a sdílení možnost si uvědomovat své tělo, mysl a duši. Tělo jsme vnímali chozením naboso, mysl chozením naslepo, někdy s kamenem v ruce, a duši snad při tom všem dohromady. Po těchto rozličných cvičeních jsme měli sdíle-

ní v naší maltské skupince a pak pokračovali dál do vesnice.

První čtyři dny byly více méně po rovině, následující 4 dny nás čekalo větší stoupání, kamení a navíc začalo víc pršet. Přes noc jsme pobývali ve sportovních halách, nikdy nechyběla osvěžující vychlazená voda. Těžko lze popisovat hory, ty je třeba vidět, i když se mohly někdy v mnohém podobat těm z naší domoviny, ale uchvacující byl především velký prostor, v kterém jsou rozmístěny.

Po 4 dnech jsme se dostali do Loyoly; zde nás organizátoři překvapili romantickým noclehem v zaprášených vlhkých sklepeních starého konventu, kde nám večery zpříjemňoval svými akrobatickými kousky nad našimi hlavami netopýr a zřejmě také jiní méně viditelní živočichové. Bazilika v Loyole nás však okouzila a první mše v domě sv. Ignáce byla hezkou odměnou za naši vytrvalost. Podnikli jsme také výpravu k Atlantskému oceánu. Hukot vln a písek nás opět přenesl do jiné sféry poznání a meditace.

Po nedělní společné mši svaté a vypuštění balonků jsme nasedli do autobusu a vydali se na cestu domů. Mnohem více by se dalo napsat, ale to je třeba prožít, aby člověk více myslel na Boha v sobě a na sebe v Bohu, při putování i při prožívání všedního bytí. Cesta sice skončila, ale naše pouť pokračuje dál.

*Monika Hričáková
studentka teologie, Bratislava*

Výzvy dnešního světa

Od dob sv. Ignáce se svět nápadně změnil. Dnes jsme svědky rychlých proměn ve společnosti, ke kterým patří i změna náboženské a duchovní citlivosti. Navíc se zdá, že jsme po 11. září 2001 svědky střetu dvou světů. Jaké výzvy jezuitům přináší 21. století? Na to odpovídá polský jezuita a známý autor duchovní literatury Józef Augustyn.

Výzvy se nijak zásadně nezměnily a jsou podobné těm, před kterými stál sv. Ignác z Loyoly se svými přáteli. Je pravda, že mezi 16. a 21. stoletím je civilizační propast, ale velikost překážek, které musel překonat Ignác a jeho společníci, a naše těžkosti se zdají podobné. Objevení nových kontinentů v 16. století muselo být podobné jako dnešní dobývání vesmíru. I tehdejší krize církve je podobná tomu, co nyní prožíváme. Před pěti stoletími se hroutila katolická Evropa. Církev se dělila, stále více krajů vypovídalo poslušnost papeži. Vypadalo to jako apokalypsa katolické církve. Náboženské války odkrývaly nízkou úroveň křesťanství. Ale copak dnes po II. vatikánském koncilu nečelíme podobné krizi? Nedostatek povolání do duchovního stavu, laicizace, rozpad křesťanských manželství a rodin – to všechno jsou symptomy hluboké krize. Západní Evropa se stává postkřesťanskou. Přínos prvních jezuitů v 16. století byl obrovský. Hovoří o tom všechny slovníky církevních dějin. Jaký bude ten náš? To je otázka.

Jak se nám daří na tyto výzvy odpovídat?

Zdá se mi, že usilujeme o to, abychom si udrželi naši jezuitskou identitu tím, že se ohlížíme do minulosti. Ale to nestačí. Úspěchy jezuitů v prvních stoletích jejich existence byly především plodem ducha víry. Oni se plně oddali „věci“ církve, její vysoké kultury a tvůrčí fantazii. Když vyjížděli na misie, mysleli jen na cestu tam. Nebylo cesty zpět. V žádném jejich díle nebylo cesty zpět. My si dnes necháváme pootevřená zadní vrátka, abychom mohli kdykoli couvnout. Vrátit se. Dáváme ruku na pluh, ale pořád se ještě ohlížíme, a to nejen dozadu, ale na všechny čtyři strany.

Religiozita dnešních lidí se mění, ale naše odpovědi často zůstávají stejné, a tak se nejeví moc aktuální.

Je evidentní, že se velmi mění náboženská a duchovní citlivost. Kultura osvícenství uvedla natrvalo do náboženské mentality prvek podezřívavého racionalismu. Rozum s jeho inteligencí se přecenil a rozměr intuice, „intelligence srdce“, se ocitl na druhé koleji. Chceme vše pochopit rozumem a takové „intelektuální“ víře učíme také naše děti. Při předávání víry není ovšem důležitý jen rozumový obsah, ale také osobní zkušenost, vnitřní prožitek. Na Západě měly liturgické reformy lidem pomoci pochopit, na čem mají účast, ale nakonec to dopadlo tak, že lidé přestali do kostela chodit úplně.

Když předáváme Ježíše, může nám pomoci stejný argument, jaký kdysi pomohl i apoštolům: „My jsme ho viděli, naslouchali jsme mu, naše ruce se ho dotýkaly. Víme, že je Božím Synem.“ Apoštolové vůbec neříkají: „Dokonale jsme ho pochopili.“ Znělo by to jako poblouznění.

Naše odpovědi dnešním lidem budou aktuální, když budou opřené o bezprostřední a hlubokou zkušenost. Ta pak musí být rozlišena ve společnosti, aby nebyla jen subjektivní. Naše kázání, katecheze či slova poučení ve zpovědnici by byly mrtvé, kdyby jim chyběla bezprostřední zkušenost Krista.

Někdy se mluví o tom, že pravdy víry je potřeba překládat do jazyka srozumitelného pro dnešního člověka. To ovšem není lehké.

Jazyk se mění a je třeba užívat takového jazyka, který je čitelný a jasný. Proto předávání víry vyžaduje na prvním místě bezprostřední zakořenění v každodennosti lidí. Je třeba se dotknout jejich problémů. Ze své zkušenosti mohou říci, že duchovní vedení, ve kterém se dotkneme lidské duše, bývá dokonalou přípravou k předávání víry. Díky duchovnímu doprovázení se učí-



Na přednášce ve studentském pastoračním centru v Bratislavě
(Foto archiv)

me srozumitelnému hlásání evangelia. Naše kázání by bylo neúčinné a jen vykonstruované, kdybychom nepromlouvali s opravdovou upřímností o životě. Služba ve zpovědnici, která je konaná dobře, pomáhá také v hledání nového jazyka hlásání víry.

Další důležitou věcí je to, že jazyk musí být také zakořeněný v kultuře. Jezuité v 16. století tomu skvěle rozuměli. Když zakládali slavné redukce v Latinské Americe, nesměli tamějším kmenům vnucovat evropskou kulturu. Učili se jejich kultuře, jejich jazyku. I k našemu předávání víry nám může pomoci, když čteme klasiky a zajímáme se o umění.

Na druhé straně se mi nezdá, že by bylo tolik užitečné sledovat příliš ze široka a pozorně, co se děje v médiích, která chtějí lidem dopřát spíše jen zábavu. Když se někdo často odvolává ve svých kázáních na to, co bylo včera v televizi, a používá při tom jazyk sdělovacích prostředků, mohlo by to být příliš plytké.

Kromě toho, co bylo řečeno, je potřeba také prostě vycítit, co je a co není vhodné. Tady pomůže intuice, která nám napoví, co se v dané situaci hodí a co se nehodí říct. Například není na nedělní bohoslužbě v šest ráno vhodné trápit lidi politickými komentáři, i když v šest večer by to mohlo projít. No a na kázání je také třeba se dobře připravit. Dobrá příprava je výrazem úcty k lidem.

Papež Jan Pavel II. kladl jezuitům na srdce dialog mezi kulturou a vírou. Jak bychom měli na tuto výzvu odpovědět?

Když se na věc podíváme z historického hlediska, jezuité jsou dokonale připraveni na to, aby se tohoto dialogu ujali. Vždyť na rozvoji kultury mnoha zemí se sami jezuité podíleli. Není jistě náhodou, že Národní knihovna v Praze sídlí v bývalých jezuitských budovách. Je to skoro symbolické. Mnoho kostelů a velkých komplexů budov, které zdobí centra mnoha evropských měst, vybudovali jezuité. Byly to především slavné koleje, univerzity a školy. Dnes se tento typ působení nezdá už tak důležitý.

Jezuité by měli být přítomni v kultuře daleko hlouběji: navazovat bezprostřední kontakt s umělci, svědčit jim o křesťanství, které oni často neznají. Mnoho tvůrců utíká od křesťanství k buddhismu. Aby byl tento dialog možný, je třeba si nejprve získat jejich důvěru. A osobní kontakty tu nejsou tím nejdůležitějším.

Co je tedy při tomto dialogu důležitější?

Dám vám dva příklady z polského Krakova. Jeden z krakovských jezuitů už léta jezdí se slavnými polskými malíři na různá místa ve světě, kde oni malují

jí. Pobývá a rozmlouvá s nimi, i když sám nemaluje. Oni si toho velmi váží a rádi ho znovu zvou a vždy za něho pokryjí všechny výlohy. Často také od nich dostane pár zajímavých obrazů jako dar.

Jiný krakovský jezuita, P. Stanislav Musial, spolupracoval mnoho let se židovským centrem, i když se to některým jeho spolubratřím nelíbilo. Na jeho pohřbu pak byli tři rabíni a jeden z nich, chasidský rabín A. Halberstam z Jeruzaléma, dokonce zazpíval kadiš. P. Musial byl zbožný kněz, pomáhal bezdomovcům a navštěvoval útulky.

Dialog se světem kultury od nás vyžaduje hluboce autentický život, angažovanost a ducha víry. Umělci hned vycítí, s kým mají tu čest.

A nakolik by se měli jezuité angažovat v mezináboženském dialogu?

To je klíčové téma, protože dnes se všichni setkávají se všemi. Výměna názorů, i náboženských, je na denním pořádku. Nevyhne se to ani lidem na vesnici. Díky médiím se každý den setkáváme s lidmi, kteří věří jinak než my. Tento dialog však na prvním místě vyžaduje zakořeněnost ve vlastní víře. Je třeba, abychom si vlastní víry vážili. Jen tak můžeme být obohaceni vírou jiných lidí. Jinak by se mohla naše víra rozmělnit nebo úplně ztratit. Náboženský synkretismus je pro křesťanství nepřijatelný. Když se setkáváme s obřady jiných náboženství a jsme svědky jejich vysoké morální hodnoty, mohli bychom při neznalosti křesťanství dojít k přesvědčení, že každé náboženství je vlastně dobré, jen když člověk žije dobře. Takový postoj je křesťanství cizí. Středem našeho života není jen „dobrý“ život, ale osoba Ježíše Krista, našeho Spasitele. Teprve když ho přijmeme a jdeme za ním, žijeme dobře. Ale podle jeho vzoru.

A co dialog s islámem? Po nedávných událostech se může zdát, že není takový dialog vůbec možný.

Nemůžeme se ptát, zda je či není tento dialog možný. Musíme se tázat, jak je možný. Kdyby tento dialog nebyl možný, tak by nám hrozila válka. Neustála válka. Musíme začít od toho, že my neznáme islám, a stejně tak ani oni neznají křesťanství. To je první problém. Oni nás někdy mají za vtělení ďábla, a my si často myslíme něco podobného o nich, když je vidíme zahalené do černého a po zuby ozbrojené. Ale to je jen jedno z mnoha hnutí v islámu. Terorismus je spojený nejen s vírou, ale i s politikou. Problém je v tom, že v islámu jsou víra a politika propojené. Muslimská strana se nežene do dialogu, ale my je z tohoto důvodu nesmíme urážet.

Nesmíme se jich však ani bát. Situace je složitá, právě kvůli tomu, že v islámu je náboženství spojené s politikou. Křesťané se dnes snaží věci císařovy

oddělovat od věcí Božích. „Kdo mě nad vámi ustanovil soudcem,“ říká Ježíš člověku, který cítí křivdu a hledá u něho podporu v jeho majetkovém sporu.

Nedávno jsme byli svědky bouřlivé reakce na papežův projev v Řezně. Jak se na ni díváte?

Západní politici se chovají vůči islámu neupřímně. Oriane Fallaci, odvážná a hrdá italská žurnalistka, která nedávno zemřela, obvinila evropské politiky ze zbabělosti a evropskou levici z kolaborace s islámem. Ta zbabělost se ukázala nedávno, když Benedikt XVI. citoval ve svém projevu v Řezně výrok Manuela II Paleologa o islámu. Evropsští politici si vymyli ústa a nezastali se jednoznačně papeže, i když je věcí všeobecně známou, že mnozí islámští duchovní – ať už skrytě, nebo otevřeně – podporují použití násilí k obraně a šíření víry.

Dialog, o kterém mluvíme, se nemůže odehrávat jen na úrovni „vysokých myšlenek“ a univerzitních diskurzů, i když i ty jsou potřebné, ale také na nižší rovině. A to je velmi těžké, protože většina muslimů je zcela neochotná k dialogu. Ale bez něho hrozí, že bude stále silít vzájemná nechuť, nenávisť a násilí.

Jak tedy může křesťanství rozvíjet dialog s muslimy, když oni sami o něj nestojí? Teroristické útoky islámských extremistů jsou dnes skoro na denním pořádku.

Křesťané nemají sklon k násilí jako muslimové, ale hrozí jim něco jiného – totiž, že se uzavrou, vycouvají, propadnou strachu z násilných činů. Dialog s islámem dnes vyžaduje kompetenci. Oni musí vidět, že před sebou mají partnera, který dobře zná jejich náboženství a písmo.

Nedávno jsem měl příležitost si vyslechnout velmi zajímavou přednášku o islámu P. Samir Khalil Samira, zakladatele Centra křesťansko-islámského dialogu v Bejrútu. Ve své přednášce ukazoval, že je třeba s muslimy mluvit jako rovný s rovným, beze strachu. Spojení náboženství a násilí, to je jen jeden, nejradikálnější směr v islámu. Není dobře, když podle něho posuzujeme celý islám. Islámský terorismus je výrazem krize islámu. Nedokáže se vyrovnat se současnou civilizací, z které čerpá a zároveň na ni agresivně útočí a snaží se ji zničit. P. Samir Khalil Samir se domnívá, že křesťané by mohli muslimům v této oblasti pomoci.

Vraťme se na konci ještě k duchovnosti. Můžeme dnes, po pěti stoletích, čerpat z ignaciánské spirituality, která na sobě nese barokní rysy? Jak se to má dnes s její aktuálností?

Při zachování všech proporcí bychom se mohli analogicky zeptat: Má nám dnes ještě co říct Abrahám, který žil čtyři tisíce let před námi? Čtu teď zajímavou knížku nazvanou „Abrahám. Cesta k prameni tří náboženství“. Autor Bruce Feiler, žid, tvrdí, že základem tří monoteistických náboženství je nezlomná Abraháмова víra. Ale již v jeho době se objevovaly první rozdíly. Abrahám nepřestal být aktuální ani dnes díky své víře. Podobně je to s Vyznáními sv. Augustina nebo se spisy Terezie z Lisieux. Její Deník duše některé lidi svým stylem dráždí. Zdá se jim dětinský. Ale to je velmi povrchní hodnocení. Deník duše inspiruje, protože je výrazem neobvyklé lásky ke Kristu. Podobně je tomu s Duchovními cvičeními sv. Ignáce. Jsou dosud aktuální proto, protože je aktuální Ignácova víra, která je v nich ukrytá. A popis pravidel duchovního života v tomto spise navazuje na pouštní otce, největší postavy v historii křesťanské spirituality. Giovanni Papini říkal, že mezi deseti základními díly katolické zbožnosti zaujímají Duchovní cvičení jedno z prvních míst. A Karl Rahner tvrdil, že Cvičení jsou „jednou z příčin spolutvořící radikálně novověkou mentalitu“.

A jen tak na okraj. Preferuji to pozlacené baroko s jeho andílky a svatými v teatrálních polohách než železobetonové kostelní bunkry. V těch často chybí duše, místo toho je v nich zima a chlad. Nabízí se otázka, nakolik se současné umění, které bývá nenáboženské (a někdy dokonce protináboženské), hodí k předávání evangelijních hodnot. Formy umění, které chtějí ukazovat jen dezintegraci, rozpad, zničení, vzpouru či smrt, se zcela jistě k tomuto účelu nehodí. Evangelium nechce nic ničit, ale budovat. K tomu však potřebuje naše srdce a mysl.

Připravil Jan Regner SJ



P. Józef Augustyn SJ (*1950) vstoupil r. 1965 do noviciátu jezuitského řádu. V letech 1970–78 studoval filosofii a teologii na řádových školách v Krakově a Varšavě. Na kněze byl vysvěcen r. 1976. Pak působil krátce jako katecheta a dva roky jako socius novicemistra, než zahájil studium spirituální teologie na Gregoriánské univerzitě Římě. Potom rok působil v Polské sekci Vatikánského rozhlasu a r. 1984 zakončil svou řeholní formaci „třetí probaci“ ve Francii v komunitě Archa, založené Jeanem Vanierem v Trosly-Breuil nedaleko Paříže. Od r. 1984 působí jako exercitátor a úspěšný spisovatel duchovní literatury. V r. 1994 obhájil ve Varšavě doktorát z teologie a začal přednášet spirituální teologii a katechetiku v Krakově. Tam se také r. 2002 habilitoval a o rok později byl jmenován profesorem. Je autorem řady knih a článků z oblasti spirituální teologie, katechetiky a sexuality, které byly přeloženy do mnoha jazyků.

Ze dvou totalit na svobodu

Člověk, který byl vězněn oběma totalitními režimy a díky „včasnému“ konci války přežil i koncentrační tábor v Terezíně, mluví o své životní cestě s velkou prostotou a bez jediné známky zahořklosti. P. Rudolf Dušek letos oslavil dvě velká výročí: 60 let kněžství a 70 let v Tovaryšstvu Ježíšově.

Narodil se 20. listopadu 1917 v Praze-Nuslích v katolické rodině. Jeho otec byl činný v Katolické akci a byl předsedou Rady katolíků v Nuslích. Díky tomu, že jeho strýček byl knězem, měl Rudolf podle svých slov „už od dětství blízko k oltáři“. Studoval na pražském osmiletém Arcibiskupském gymnáziu, které bylo svěřeno jezuitům. Po maturitě v roce 1936 vstoupil spolu se svým spolužákem Janem Formánkem do Tovaryšstva Ježíšova. „Měl jsem takovou touhu být profesorem na gymnáziu a také dávat duchovní cvičení,“ vysvětluje Otec Rudolf, co ho vedlo ke vstupu právě k jezuitům.

Po dvouletém noviciátu v Benešově zůstal, protože tam začalo v té době fungovat i studium filosofie na jezuitském Filosofickém institutu. „Studium filosofie mě celkem bavilo a zvláště mě bavila psychologie, kterou nám přednášel P. Šilhan,“ popisuje P. Dušek své akademické začátky. Po třech letech filosofie odešel v r. 1941 na velehradské gymnázium, kde se stal prefektem nejmenších

chlapců a zároveň je vyučoval latinu. „Neměl jsem kvalifikaci středoškolského profesora, ale mé vědomosti na primány a sekundány docela stačily,“ směje se P. Rudolf.

V letech 1942–44 studoval teologii v Praze. Univerzita byla tehdy už zrušena a jezuitský dům obsazen.

Mladí jezuité, kteří studovali teologii, se odstěhovali na Strahov k premonstrátům, kde jim ochotně poskytl ubytování pan opat Jarolímek. P. Lepka a několik dalších jezuitů se ujalo funkce profesorů dogmatiky a morálky. Na jiné předměty se docházelo na diecézní učiliště u Panny Marie Sněžné. Mezi přednášejícími byli známí profesoři Merell, Konůpek a Bogner.

Zatčen gestapem

Po dvouletém studiu teologie byl Otec Dušek 22. července 1944 spolu s několika dalšími spolubratry na Strahově zatčen gestapem. „Obviněni jsme byli z toho, že jsme poslouchali zahraniční rozhlas a ty zprávy rozšiřovali, a tím pobuřovali lid,“ říká P. Dušek. Byl nejprve vyslýchán



Ani opakované věznění ho nezlomilo.
(Foto autor)

a uvězněn v Praze na Pankráci a pak v koncentračním táboře v Terezíně. „Soud proběhl ve Strakově akademii a tři z nás jsme byli osvobozeni pro nedostatek důkazů. Byli jsme proto vráceni do koncentračního tábora. Takže paradox byl v tom, že ti, co byli odsouzeni, na tom byli lépe, protože se ocitli ve věznicích nebo káznících, kde aspoň byl určitý řád, kdežto v Terezíně vládla úplná zvůle dozorců,“ vysvětluje Otec Rudolf. „Později jsem se dozvěděl, že jsme v soudních spisech měli zápis RU (Rückkehr unerwünscht – návrat nežádoucí). Takže jsme byli určeni k likvidaci.“

Naštěstí již po roce věznění v Terezíně skončila válka, a to Otcí Duškovi zachránilo život: vážil tehdy už jen něco přes 40 kg. Po návratu z Terezí-

na se nejprve léčil na skvrnitý tyfus a pak na revmatismus. „Zároveň jsem dělal takový rychlokurz angličtiny, a tím vyzbrojen jsem v prosinci 1945 odjel do Anglie,“ usmívá se P. Dušek. Studoval na Heythrop College u Oxfordu a tam byl také 12. září 1946 vysvěcen na kněze.

Vlastizrada a špionáž

Do Čech se vrátil až rok po vysvěcení. V letech 1947–50 studoval na Karlově univerzitě latinu a dějepis. Zároveň se staral o Mariánskou družinu studentů a také s P. Kajprem chodil do kroužku vysokoškolských studentů klasické filologie. V r. 1950 byl znovu zatčen a komunistickým režimem odsouzen za vlastizradu a špionáž ve prospěch Vatikánu na 12 let. Při jedné amnestii mu byl sice trest milostivě snižen na 11 a půl ro-

ku, ale propuštěn byl až z Mírova, kde prožil osm let svého věznění, na velkou amnestii začátkem května 1960. „Na Mírově nás tehdy bylo asi 200 kněží a z toho pouze 40 jich tam zůstalo, a to ti, kteří tam přišli nově a nebo měli tak velké tresty, že je komunisté ještě nechtěli propustit,“ říká Otec Dušek.

„Byly takové chvíle v době komunistického věznění, kdy jsme v relativním klidu mohli denně sloužit mši svatou. Hostie a víno jsme uchovávali před proměněním pod podlahou, nebo jsme je různě skrývali. Také jsme mohli pořádat různé přednášky; já jsem třeba přednášel filosofii, kterou jsem měl ještě trochu v hlavě,“ vzpomíná s úsměvem na tváři P. Dušek na komunistické vězení, kde se setkal s velkými osobnostmi tehdejší církve, jako například s františkánem Janem Evangelistou Urbanem, s řeckokatolickým biskupem Vasilem Hopkem, který byl později blahorečen, s teologem Otou Mádrem nebo dominikánem Reginaldem Dacíkem.

Znovu na svobodě

V letech 1960–68 byl zaměstnán v družstvu Drutěva. Postupně se stal dokonce vedoucím v chráněné dílně pro invalidní mládež. Více se tehdy věnoval defektologii a absolvoval studium, které zřídil Magistrát hl. města Prahy. Dvouleté studium poskytovalo vzdělání pro práci v sociální oblasti. V roce 1968, po Pražském

jaru, dostal „státní souhlas“ k vykonávání duchovní služby a několik měsíců působil v kostele sv. Ignáce na Karlově náměstí a potom krátce v Košířích. Ještě v témže roce přešel do Ústavu sociální péče v Horním Maxově, kde působily jako ošetřovatelky Anglické panny, a pak do Leontýna u Křivokláta, kde byly sestry boromejky. V roce 1971 působil na mariánském poutním místě v Dolním Ročově u sester voršilek, které pracovaly jako zdravotní sestry v dětské psychiatrické léčebně. „V léčebně sestry tajně vedly děti k náboženství, ale já jsem tam mohl náboženství vyučovat až teprve po sametové revoluci,“ dodává P. Dušek.

V Ročově působil v duchovní správě v místě, v okolních farnostech a v Lounech. R. 1990 se stal administrátorem lounského děkanství. Potom v r. 1992 přešel do Bohosudova, kde se otevíralo biskupské gymnázium, aby tam zasedal v komisi při přijímacích zkouškách. V září 1993 odešel do Kolína a v prosinci pak do Prahy ke sv. Ignáci. Pracoval na provincialátě a v duchovní správě. Od r. 1994 se věnoval dvěma Mariánským družinám a inicioval založení Společenství křesťanského života (SKŽ). Od roku 1995 do 1999 byl sociem Otce provinciála. Nyní je již několik let v domácím léčení. „Denně ale mohu sloužit mši svatou,“ uzavírá s jiskrou v oku své vyprávění P. Dušek.

Jan Regner SJ

Dva myšlenkové protipóly

Kníha přináší konfrontaci myšlenek dvou geniálních myslitelů 17. století, španělského jezuita Baltazara Graciána (1601–1658) a českého bratra Jana A. Komenského (1592–1670). Slouží k tomu edice vybraných sentencí z jejich moralisticko-didaktických spisků aforistické povahy, Graciánova Příručního orákula aneb Umění moudrosti (vyšlo r. 1647) a Komenského díla Pansofiae prodromus aneb O pravé a plné moudrosti (vyšlo r. 1637).

Pro české čtenáře není jezuita Gracián příliš známý. Proto je určitě překvapí svým pojetím moudrosti, které je na hony vzdáleno evangelnímu pojetí. Jeho příručka je souborem naprosto sekulárních rad pro člověka pohybujícího se na vrcholu společnosti, které mu mají posloužit k tomu, aby si své postavení uchoval. Moudrost je tedy hlavně uměním dokázat žít uprostřed světa plného převrátky. Není divu, že jeho myšlenky jsou dnes populární mezi americkými byznysmeny.

Myšlenky Komenského jsou naopak vyjádřením jeho pansofického úsilí po nápravě světa, který se tehdy zmítal v náboženských válkách. V linii biblické mudroslovné literatury usiluje o dialogickou syntézu teolo-



Gracián kontra Komenský

Koncepce knihy

J. Schreiberová a H. Schreiber

Praha, ELK 2006, 100 s.

ISBN 80-86316-67-X

gie a filosofie, která má být základem mravního jednání lidí a mírového soužití národů.

Křesťanovi, který má po krk sekulární morálky, nemůže při konfrontaci těchto dvou myslitelů nebyť sympatičtější poslední biskup Jednoty než sekularizovaný barokní jezuita.

Petr Havlíček SJ



Říjen

Všeobecný úmysl

*Aby pokřtění zráli ve své víře
a projevovali ji v jasných,
praktických a odvážných
rozhodnutích.*

Co bývá příčinou zvlažnění ve víře nebo i její ztráty? Napoví nám obraz z přírody. Proč bývá pod stromy mnoho padavčat? Příčin, proč plody přestanou růst a spadnou, může být více.

Současný svět se překotně mění a není snadné udržet krok v duchovní oblasti, natož být vpředu. Někteří naši věřící, a myslí to upřímně, jsou znepokojeni nebo se i trápí tím, že ztrácejí „bezpečí minulosti“. Nedovedou pochopit dříve nepředstavitelné změny v projevech zbožnosti dnešní doby. Mezi jiným je to třeba úsilí o bratrské spolužití s nevěřícími. V podstatě tak ztrácejí důvěru v Boží Prozřetelnost a v Kristovu živou přítomnost.

Prosíme tedy o to, aby se naše často zvyková víra, podléhající těžkým pochybnostem ve styku se současným smýšlením okolo nás, proměnila v radostné: „Vím, komu jsem uvěřil!“ Bůh sám přece zůstává v tomto měnícím se světě bez proměny.

Misijní úmysl

Aby světový Den modliteb za misie pomáhal k růstu misijního zápalu a spolupráce.

Pomalu, a někdy snad až moc pomalu, se vyrovnáváme se zažitým názorem, že misijní poslání je výhradním úkolem zvláště vybraných a k tomu odborně vyškolených věřících. Především kněží a řeholníků či řeholnic. Misijní neděle nám chce náš pohled zásadně změnit, nebo aspoň důkladně rozšířit. V prvé řadě musí stát pevně naše vlastní víra v Boží království, jak za jeho příchod prosíme o slavnosti Ježíše Krista Krále. Celé lidstvo má spolupracovat s božským plánem Ježíše Krista v jeho království pravdy a života, v království svatosti a milosti, v království spravedlnosti, lásky a pokoje.

Jeho uskutečňování je posláním církve, a tedy každého z nás. V nás samých totiž roste a sílí tím, že o něm v lásce svědčíme druhým, třeba nejmenším bratřím (srov. Mt 25,40).

Nepřejděme misijní neděli jen okrajově!

Národní úmysl

Aby církve v naší zemi dokázala věrohodně ztělesňovat obraz Ježíše Krista.

Dlouhá desetiletí, kdy církve u nás nemohla svobodně žít, vykonala své.

Dnes jsou ve veřejnosti zapomenuta hrdinství a oběti pronásledovaných biskupů, kněží, řeholních sester a mnoha řadových věřících. Mezi těmi, kdo si zachovali vědomí duchovních hodnot, jsou někteří, kdo říkají, že sice věří v Boha, ale nevěří v církev. Mluví se dokonce o jakési „blokaci“ vůči církvi.

Máme zkušenost, že lidstvo si vytváří představu nejvyšší bytosti – Boha – každý podle svého, každý jinak. Jako v minulosti uctívali lidé různá božstva dokonce lidskými oběťmi, tak dnes má být Bůh oslavován podle některých „svatou válkou“ či dokonce terorem. Tak to nejde!

Bůh sám promluvil! Ježíš Kristus je jeho poslední slovo a je třeba je brát vážně. Kdo se svěřil jeho vedení ve společenství víry, zakouší jeho přítomnost i jeho sílu. Kdo důsledně odmítá, tomu už nemá Bůh co říci.

Listopad

Všeobecný úmysl

Aby všude na světě skončily všechny formy terorismu.

Bič terorismu přibral na síle i hrůze. Jeho projevem je ukrutné a nelítostné zabíjení. Tím se vytvářejí stále větší překážky ke vzájemnému dialogu. Zvláště na Středním východě

i ve vlasti Kristově se ničí lidské hodnoty, roste nenávisť a přímo se znevažuje řešení sporných otázek.

Má-li se vyhrát boj proti terorismu, nelze spoléhat pouze na jeho potlačení vojenskou silou a odvety akcemi. Boj proti terorismu musí probíhat také v politické a výchovné rovině. Na jedné straně je nutné odstranit nespravedlnosti, které často vedou až k zoufalému násilí. Na druhé straně je nutná výchova k úctě k lidskému životu za všech okolností.

Známe přísloví, že „vrána vráně oči nevyklove“. Mělo by nám být svaté aspoň vědomí, že všichni jsme přece lidé. Ježíš Kristus ostře napomenul Petra, který sahal po meči, že „kdo sahá po meči, mečem zahyne!“ (Mt 26,52).

Misijní úmysl

Aby se úsilím věřících protrhly staré i nové řetězy bránící vývoji afrického světadílu.

Už před deseti lety oslovil Svätý otec Jan Pavel II. členy diplomatického sboru. Žádal, aby neutíkali před problémy velkého afrického světadílu. Aby se v prvé řadě vzpamatovali všichni, kdo vyvolávají vzájemné napětí, dokonce se zbraněmi v rukou, z rasových důvodů a sobecké nadřazenosti. Dále aby přestal ohavný obchod se zbraněmi, který podněcuje všechny, kdo spoléhají na násilí.

A konečně aby došlo k účinné pomoci těm národům, které živoří pod hranicí bídy.

Které jsou tedy ty řetězy, které spoutávají Afričany? Je to bezpočet ozbrojených konfliktů, které nutí opouštět domovy k záchraně holého života, krutá bída, která má za následek plošné šíření nemocí bez možnosti nákupu účinných i základních léků vůbec.

Modlíme se vroucně, protože z lidského hlediska je to nad naše síly.

Národní úmysl

Aby nevyléčitelně nemocní a umírající opouštěli tento svět obklopeni láskyplnou péčí a pozorností svých nejbližších.

Současná společnost trpí rozpadem rodiny. Dříve bylo samozřejmé společné bydlení tří generací, které je dnes téměř nemyslitelné. O staré se má prý postarat stát. Jejich počet stoupá. Často i s určitým donucením bývají zbavováni důvěrného domácího prostředí, aby pak umírali v osamocení. Možnosti lékařských zákroků k udržení života jsou dnes velké, ale člověk přitom ztrácí svou osobnost. Léčit úzkostí naplněnou osamělost je neméně důležité než třeba infuze.

Prosíme, aby aspoň někdo měl dostatek lásky a síly bdít u nemocného a svěřovat umírajícího v radostné důvěře Boží lásce.

-frm-

Zprávy

Nové Hradky

■ Časně ráno v neděli 8. října zemřel v Nových Hradech slovenský jezuitský biskup Pavol Mária Hnilica. Poslední hodiny života prožil v domě Asociace laiků svého papežského práva *Pro Deo et fratribus*, kterou sám založil.

Narodil se r. 1921 v Uňatině na Slovensku. Filosofii studoval v Brně a Děčíně. R. 1950 byl při akci „K“ deportován do Jasova, pak do Podolínce a nakonec do Pezinka. Před nástupem na vojenskou službu 9. října 1950 byl na několik dní propuštěn a mohl tak být tajně vysvěcen na kněze. Jen několik měsíců nato, 2. ledna 1951, přijal tajně biskupskou konsekraci. Tak mohl postupně přijmout do kněžské služby několik dalších řeholníků. Před svou emigrací vysvětil na biskupa svého jezuitského spolubratra Jana Chryzostoma Korce. Na konci roku 1952 dorazil do Říma, bydlel na Orientálním ústavě a navštěvoval přednášky na Gregoriánské univerzitě. Zúčastnil se také Druhého vatikánského koncilu, nejprve jako poradce, a když Pavel VI. zveřejnil jeho biskupskou hodnost, stal se jedním z koncilních Otců. R. 1968 podpořil Matku Terezu při založení prvního kláštera misionářek lásky v Římě.

Vatikán

■ Novým tiskovým mluvčím Svatého stolce se 11. července stal jezuita P. Federico Lombardi, který nadále zůstává také ředitelem Vatikánského rozhlasu i Vatikánského televizního centra. Svatý otec poděkoval odcházejícímu mluvčímu Dr. Navarru-Vallsovi za jeho „dlouhou a velkoudušnou“ službu, kterou vykonával více než 22 let.

Nově jmenovaný ředitel tiskového střediska P. Lombardi adresoval kolegům novinářům, akreditovaným u Svatého stolce, dopis. Vyjadřuje v něm vděčnost papeži a řádovým představeným za důvěru, kterou v něho vkládají jmenováním do tak významného úřadu, ale myslí také se sympatiemi na všechny kolegy z mediální oblasti, kteří byli, podobně jako on, „povoláni sloužit“. P. Federico Lombardi se narodil roku 1942. K jezuitům vstoupil v roce 1960. Absolvoval nejprve filosofická studia a později získal doktorát z matematiky na universitě v Turíně. Licenciát z teologie dokončil roku 1973 ve Frankfurtu nad Mohanem. V letech 1973–77 byl členem redakce časopisu *Civiltà Cattolica*, 1984–90 představeným italské jezuitské provincie a 1991–2005 programovým ředitelem

lem Vatikánského rozhlasu. Vloni byl jmenován jeho generálním ředitelem. Funkci generálního ředitele Vatikánského televizního centra vykonává od r. 2001.

■ Novým ředitelem Vatikánské astronomické observatoře jmenoval papež Benedikt XVI. 19. srpna jezuitu José Gabriela Funese. Ten se narodil roku 1963 v argentinské Cordobě. V roce 1985 tam také vystudoval astronomii a téhož roku vstoupil k jezuitům. Svá teologická studia dokončil r. 1995 na římské Gregoriánské univerzitě a o pět let později obhájil doktorát z astronomie na univerzitě v Padově.

Historie Vatikánské observatoře sahá až do roku 1578, kdy byla ještě ve Vatikánských zahradách. Později ji papež Pius XI. přenesl do papežské rezidence v Castel Gandolfo a svěřil jezuitům. Od roku 1993 má tato instituce k dispozici také zbrusu nový dalekohled na Mount Graham v Tucsonu v Arizoně.

Lurdy

■ Ve středu 2. srpna skončila v Lurdách pouť francouzských jezuitů u příležitosti jubilejního roku, kterým si jezuité připomínají také 500 let od narození jednoho ze spoluzakladatelů Tovaryšstva Ježíšova bl. Petra Fabera. Francouzi se k tomuto muži hlásí jako ke svému rodákovi. Za přítomnosti generálního představeného P. Petera-Hanse Kolvenbacha se v největším francouzském

mariánském poutním místě sešlo okolo 400 jezuitů a 4000 laiků, kteří v této zemi spolupracují s Tovaryštvem. Pouť do Lurd představovala jeden z vrcholů letošního jubilejního jezuitského roku.

Libanon

■ Během izraelsko-libanonského válečného konfliktu na přelomu srpna a září nedošlo k obětem na životě jezuitů žijících v Libanonu. Vojsko projevilo přání postavit tanky na dvoře rezidence v Bikfanyi, ale nakonec se smířilo s odmítnutím. Několik jezuitů se zapojilo do aktivit na pomoc postiženým. Mimo jiné byla otevřena „polní kuchyň“ na prostranství Univerzity svatého Josefa, která poskytovala teplé jídlo až pro tisíc osob. Otec Generál daroval na tento účel 30 tisíc euro.

Tovaryšstvo řídí v Libanonu dvě základní a tři střední školy, dále Ústav vyššího vzdělání v Bikfanyi ve vnitrozemí a Univerzitu svatého Josefa v Bejrútu.

Irák

■ Vrátime se do Iráku? Tak se ptali dva členové provincie Nová Anglie (USA) během své týdenní cesty do Iráku začátkem tohoto roku. Byli to Al Hicks a Simon E. Smith, kteří se z pověření představených už delší dobu o Irák zajímají. Pro P. Hickse to byla pátá cesta do této země, pro P. Simona E. Smithe první. Na sedmdesát jezuitů působilo v Iráku v letech 1932–69, kdy byli režimem

Saddáma Husseina ze země vypovězení. Provincie Nová Anglie tam vedla nižší a vyšší střední školu v severní části Bagdádu a pak univerzitu Al-Hikma v Sidakhu v jižní části města.

Cílem cesty zmíněných dvou amerických jezuitů bylo pokračovat ve stycích, které provincie v nové situaci vede. Za výsledek dřívějších jednání můžeme považovat rozhodnutí bagdádského tribunálu, kterým je navrácen Tovaryšstvu pozemek při univerzitě Al-Hikma. Kolem bude zaregistrována jako „Americké vědecké sdružení v Iráku“. Oba američtí jezuité se v Iráku setkali se sedmdesáti bývalými studenty našich škol. A v neposlední řadě bylo cílem jejich cesty zmapování stále ještě neklidné situace a úvaha nad tím, jak mohou jezuité přispět ke zlepšení společenské situace v této zemi.

Mexiko

■ V mexické diecézi Hemosillo končí informační proces ke svatořečení proslulého misionáře v Mexiku a Kalifornii, P. Eusebia Kino SJ (1645 až 1711). Ten pocházel z italského Tridentu a stal se apoštolem Indiánů, etnologem, kartografem a významným badatelem.

Kongo

■ 29. září jsme si připomněli desáté výročí od zavraždění arcibiskupa z Bukavu, jezuitu Christoha Munzihirwy. Byl mezi třemi biskupy, kteří se v roce 1996 stali obětí bojů me-

zi etniky. Jeho rodištěm byla konžská provincie Kiwu v diecézi Bukavu. Do jezuitského noviciátu vstoupil jako diecézní kněz. Po další řeholní formaci a doplňovacích studiích ve vlasti i v Belgii, byl ustanoven mj. rektorem řádového filozofického institutu sv. Petra Kanisia, novicmistrem a provinciálem místní provincie. Roku 1986 byl jmenován pomocným biskupem v Kasongu, pak apoštolským administrátorem a roku 1994 arcibiskupem v Bukavu. To už v sousedních Rwandě a Burundi zuřila válka mezi kmeny tutsi a hutu, která přinesla desetitisíce mrtvých a statisíce uprchlíků do Konga a nejbližší diecéze Bukavu.

Biskup Munzihirwa psal dopisy politickým představitelům Francie, Belgie, USA, generálnímu sekretáři OSN, konžskému prezidentu Mobutuovi, kardinálu Daneelsovi a mnoha dalším. Všude apeloval, aby se zasadili o vyřešení krize v území velkých jezer, o smíření mezi nepřátelými kmeny tutsi a hutu.

Loyola

■ V Centru spirituality v Loyole proběhla od 20. do 26. srpna konference pořádaná římským Historickým institutem na téma „Duchovní cvičení a jejich aktuálnost“. Zúčastněných bylo asi 150 z 35 zemí. Kromě jednoho nebo dvou jezuitů z každé jednotlivé provincie tam bylo také 20 laiků (z toho asi 15 žen). Za českou provincii se konference zúčastnil Michal

Altrichter SJ. Úvodní přednášku měl Otec Špidlík, který se mezi všemi těšil nemalé autoritě.

Wisconsin

■ Komise žen arcidiecéze v St. Paul-Minneapolis (USA) udělila Tovaryšstvu Ježíšovu Cenu Mary Kennedy-Lambové jako uznání za 14. dekret

34. generální kongregace „Jezuité a postavení ženy v církvi a občanské společnosti“ z r. 1995. Slavnostní předání ceny se konalo 21. září v arcibiskupské rezidenci. Provincie Wisconsin převzala cenu jménem celého jezuitského řádu.

Jubilea

| | | | |
|-----------------------|----------------|---------|----------------------|
| P. Jan Palacký | Neapol | 21. 11. | 35 let kněžství |
| P. Jiří Obruča | Mnichov | 10. 11. | 5 let kněžství |
| P. Karel Říha | Hostýn | 5. 11. | 60 let v Tovaryšstvu |
| P. Jan Palacký | Neapol | 7. 10. | 50 let v Tovaryšstvu |
| P. Piotr Jerzy Badura | Český Těšín | 4. 11. | 35 let v Tovaryšstvu |
| P. Josef Stuchlý | Brno | 8. 10. | 15 let v Tovaryšstvu |
| P. Vladimír Tomeček | Nový Hrozenkov | 8. 11. | 65 let |
| S. Ladislav Tomeček | Brno | 19. 11. | 40 let |
| S. Marek Janás | Paříž | 26. 10. | 35 let |

Srdečně blahopřejeme

Seznam podporovatelů od 18. 5. do 28. 6. 2006

P. Václav Tomiczek, Ostrava-Zábřeh; Ing. Gerard Jargus, Havířov; Daniela Borovská, Plzeň; Vít Kuběna; Marie Radová, Kelč; Jana Tillerová, Praha; rodina Géblova, Žerotín; Jan Muris; Mons. Vladislav Sysel, Libkov u Kdyně; Jaroslav Vašíček, Brno; Jana Tichá, Roztoky u Prahy; prof. Vladimír Smékal, Brno; Jiří Pechanec, Nové Sedlo u Lokte; Jarmila Musilová; Marie Svobodová, Chorušice; MUDr. Mgr. J. Kořenek, CSc., Loučka; Ludmila Lagová, Strážnice; Jarmila Neumannová, Praha; RNDr. Jurik Hájek, Kroměříž; Marie Zvoníková, Praha, František Rouš, Osová Bítýška; L. A. Kašparová, Praha; Mgr. Jaroslav Sojka, Brno; Anna Rajbrová; Vojtěch Koutný, Kladky; Mojmír Pospíšil, Zábřeh na Moravě; Marie Dlapková, Střelice; Ing. Emanuel Poche, Praha; J. Riedl; MUDr. Václav Boček; Petr Jančařík, Česká Třebová; Karel Gleisner, Mladá Boleslav; Ing. Vilém Konečný, Brno; Eva Raydusová, Vestec; Věra Bartůňková, Čáslav; Krásenský, Brno; manželé Frankovi, Zábřeh na Moravě; Věra Vighová, Bratislava; Marie Havlíčková, Louny; Ing. Stanislav Vybíral, Sedlčany; Vlastimil Ovčáčík, Kuželov; Anna Kubíková, Tvrdonice; Milan Vojkůvka, Studénka; Stanislav Richter, Moravec; Ludmila Klimešová, Boršov; Jan Blaha, Dolní Bojanovice; Gertruda Dubanská, Olomouc; Petr Durna, Brno.

Všem dárcům upřímně děkujeme